

Per què l'ebola es converteix ara en emergència sanitària internacional?

Vacunes i nous tractaments fracassen en una zona insegura i desconfiada

ANA MACPHERSON
Barcelona

"Llevat que la comunitat internacional es posi en marxa i financï la resposta ara, pagarem les conseqüències d'aquest brot durant molt de temps", va advertir el cap de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), Tedros Adhanom Ghebreyesus, després d'annunciar que el brot d'ebola de la República Democràtica del Congo era ja oficialment una emergència de salut pública d'interès internacional.

La declaració s'havia fet esperar i fins i tot en tres ocasions va ser rebutjada pel comitè d'experts al llarg d'aquest any en què el brot ha anat creixent fins a provocar la mort de gairebé 1.700 persones després d'infectar-ne més de 2.500. Però el cas d'un religiós que, després d'un llarg recorregut en autobús i havent estat en contacte directe amb moltes persones, va morir aquesta setmana a Goma, una ciutat de més d'un milió d'habitants, suposa un salt preocupant: l'ebola passa de petites comunitats a una gran ciutat, una porta a la seva internacionalització.

"Es molt lluny del brot que va provocar més d'11.000 morts a l'Àfrica Occidental el 2014, i els mitjans actuals fan pensar que serà possible delimitar la seva difusió, però el fet d'aparèixer en ciutats és un punt d'inflexió", apunta el responsable d'Epidemiologia del Clínic, Antoni Trilla.

Tampoc Luis Encinas, expert en ebola de Metges sense Fronteres, creu que es pugui repetir la situació del 2014: "Tenim vacunes i tenim diversos tractaments. Però tots experimentals, cosa que vol dir que cal signar consentiment informat per a cada ús, paperassa important per als assajos, però una enorme dificultat afegida quan és tan difícil ja arribar a les comunitats afectades. Porten anys vivint en una gran inseguretat i veuen com el seu problema no és l'ebola, sinó morir de part perquè no pot arribar una ambulància, o de malària perquè l'atenció sanitària és inaccessible amb ingressos d'un dòlar al dia".

Per això MSF clama per revisar el model, per la necessitat de pensar com cal afrontar aquest

Sanitaris en un centre d'atenció de Beni, una de les poblacions més afectades per l'ebola a l'RDC

JEROME DELAY / AP

Un problema que no és tan sols de l'Àfrica

ANÀLISI

David Dusster

Per tot Goma les vistes al volcà Niyiragongo són imperdibles, fins i tot de nit, quan la caldera ardent del volcà que va cobrir de lava i cendres la ciutat el 2002 pinta al cel una franja ataronjada. Goma, la gran ciutat del nord de Kivu, ha après a sobreviure a les catàstrofes naturals i a les humanes, ja que és el centre d'una regió volàtil de senyors de la guerra que han competit per la riquesa de les mines i altres recursos en aquella guerra intermitent que no acaba de tancar-se mai i que fuetjeja la República

Democràtica del Congo des del 1998.

Goma és en realitat una ciutat separada en dos per culpa de la frontera amb Ruanda. Moltes de les mansions que es veuen a Gisenyi, la ciutat enganxada a Goma a la banda de Ruanda, rere una de les duanes més poroses de l'est de l'Àfrica, pertanyen a congolesos que han amassat fortunes i prefereixen la seguretat jurídica i econòmica de Ruanda a la incertesa del seu país.

Les turbulències de Goma i Kivu han fet que la presència de cooperants i oficials humanitaris a la zona sigui molt notable. A Ruanda, sense el fantasma de l'atroc genocidi que va sacsejar consciències fa 25 anys, el país atreu milers de

turistes cada any per veure els goril·les de muntanya. Ruanda canalitza moltes de les connexions aèries internacionals de gent que es dirigeix a Goma, comunicada per terra amb la capital, Kinshasa.

Es important que l'ebola sigui contingut a la regió de Kivu i que el primer cas detectat a Goma, el d'un pastor evangelista que havia tornat d'una zona infectada, sigui anecdòtic. Fa cinc anys la crisi de l'ebola va afectar missioners espanyols. Una de les monges que es va salvar, Paciencia Melgar, encomanada a Libèria, va recordar llavors que l'ebola no era tan sols un problema de l'Àfrica. Ara l'emergència de l'OMS fa sonar l'alarma una altra vegada.

brot. "Es tracta que les comunitats, en plural, perquè no és tan sols una, participin en la solució. Està clar que no funciona quan els ve fet. Hi ha una desconfiança enorme i no es pot anar pensant que n'hi ha prou amb portar-los un missatge. La prova és que dos de cada tres moren a casa, amb contacte directe amb el virus i enormes possibilitats d'infectar-se", explica Luis Encinas.

L'expert recorda que l'any passat un brot a la regió del nord-oest del Congo va durar set setmanes. "Va ser un desafiament logístic i de cadena de fred, però es va aturar: no hi havia conflicte. En aquest, en canvi, s'han registrat 200 incidents greus cap al personal sanitari".

MSF defensa una vacunació més extensa que l'actual als contactes dels infectats, a més del personal sanitari, "que també ha tingut contagis i morts". La presidenta internacional de Metges sense

El brot no s'assembla al del 2014: hi ha mitjans per combatre'l, però és difícil dur-los a zones en conflicte

Fronteres, Joanne Liu, defensava només de conèixer la declaració de l'OMS que l'epidèmia "no està sota control i necessitem un canvi de marxa, de velocitat: però aquest canvi no ha de realitzar-se a costa de les restriccions de moviment ni de l'ús de mesures coercitives sobre la població afectada".

La declaració d'emergència sanitària de l'OMS és també una crida d'atenció a la comunitat internacional que caldrà posar molts diners, que un pla com el que estan ultimant serà de centenars de milions, assegura el seu director.

Aquesta és la quarta declaració d'emergència internacional que declara l'OMS, recorda Antoni Trilla. La primera va ser la de la grip A el 2009; després, la de pòlio i l'anterior d'ebola el 2014; i la del Zika el 2016. "Significa que a partir d'aquest moment tots els països del món han d'estar atents per si es produeix una extensió regional o internacional".

La societat Americana de Medicina Tropical recorda la fragilitat i la interconnexió del món que ens va mostrar l'anterior brot: "Necessitem més avenços biològics i fer-los coincidir amb un avenç polític", diu en un comunicat el president de l'associació Chanday C. John. "Sabem el que està en joc i ja és hora de treballar junts per posar fi a aquest terrible brot".